

СБОРНИК ДОКЛАДОВ

**VII МЕЖДУНАРОДНАЯ
КОНФЕРЕНЦИЯ**

Развитие науки в XXI веке

г. Харьков, Украина

30 октября 2015

договорів і угод у галузі контролю над звичайними озброєннями [5].

Ця Інструкція поширюється на структурні підрозділи апарату Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, керівників установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства оборони України, причетних до виконання договорів; особовий склад, який призначений до безпосереднього супроводження іноземних інспекційних груп, які прибувають в Україну для проведення інспекційних заходів. В зв'язку із зміною організаційно-штатних структур, трансформацією сектору безпеки та оборони, порядок проведення верифікаційної діяльності, механізми проведення перевірок повинні зазнати значних змін та потребують суттєвого вдосконалення.

Контрольні заходи поза межами України плануються в першу чергу на території суміжних держав. Вперше, з лютого 2014 року розглядається необхідність квотних та поза квотних інспекцій в Росії.

Таким чином, реалізація заходів, передбачених Планом, надасть можливість виконати міжнародні зобов'язання України за договорами у сфері контролю над озброєннями;

перейти до прийнятого у НАТО стандарту порядку організації та проведення контрольних заходів, передбачених міжнародними договорами; контролювати виконання міжнародних договорів державами-учасниками, у тому числі тими, які найбільш активно інспектують Україну;

вивчати напрями та стан розвитку збройних сил держав-учасниць договорів у сфері контролю над озброєннями;

отримувати оновлену інформацію про стан військових формувань збройних сил суміжних держав, а також держав з суттєвим військовим потенціалом;

внести вклад у зміцнення національної, регіональної і європейської безпеки; поглибити співробітництво з верифікаційними структурами інших держав; виявити потенційні загрози національній безпеці тощо.

Як показує практичний досвід автора, нетипові види інспекцій за Віденським документом 2011 року переговорів щодо заходів зміцнення довіри та безпеки передбачали гнучку систему підходів для вирішення завдань у ході гібридного протистояння з боку Російської Федерації.

Рівень їх розвитку є показником ефективності елементів стратегічного планування у сфері контролю над озброєннями, інноваційності державного управління досліджуваного сегмента та його здатності оперативної і адекватно реагувати на виклики часу [6].

Література

1. Мельник А.Ф. Державне управління [Текст] / А.Ф. Мельник, О.Ю.Оболєнський, А.Ю. Васіна – К.: Знання, 2009. – 584 с.
2. Порівняльне правознавство / Петришин О. В., Погребняк С. П. та ін.: навч. посіб./ Харків: «Юрайт», 2012. – 265 с.
3. Vargu Kolodkin What Is Arms Control? [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://usforeignpolicy.about.com/od/defense/a/what-is-arms-control.htm>
4. Матвєєнко О.В. Особливості військово-політичних зобов'язань за Віденським документом 2011 року в сучасних умовах українсько-російських відносин. Сборник публікацій Научно-информационного центра «Знание» по материалам IV международной заочной научно-практической конференции: «Развитие науки в XXI веке» г. Харьков: сборник со статьями (уровень стандарта, академический уровень). – Д.: научно-информационный центр «Знание», 2015. – 136с. С.123 – 127. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.nic-znaniac.org.ua/images/docs/Kharkov_july_2015_part2.pdf

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Садовенко С.М.

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент,
завідувач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв
Київського університету імені Бориса Грінченка

РОЛЬ КЛУБНИХ ЗАКЛАДІВ У ПОЛКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

Сучасний період розвитку українського суспільства характеризується підвищенням уваги держави на збереженні й розвитку духовних цінностей суспільства, нематеріальної культурної спадщини, впровадженні інноваційних підходів у вирішенні питань духовного виховання молоді та громадськості в полікультурному просторі України.

Закон України «Про культуру» визначає правові засади діяльності у сфері культури, регулює суспільні відносини, пов'язані зі створенням, використанням, розповсюдженням, збереженням культурної спадщини і культурних цінностей та забезпечення вільного доступу до них. Відповідно до чинного законодавства в Україні створено і плідно функціонують культурно-освітні та дозвілєві заклади, серед різновидів яких найбільш поширеними і найбільш наближеними до громадян країни, у порівнянні з іншими інституціями, зокрема, театрами, музеями, філармоніями, органами залами чи дитячими школами мистецтв, є клубні заклади.

Відповідно до функціонального призначення та основних статутних завдань клубні заклади найбільш оптимально спрямовані на задоволення культурних потреб жителів регіонів України, зокрема, у сільській місцевості.

Клубні заклади є самостійними організаціями, що діють з метою духовного розвитку особистості, формування громадської думки, сприяють консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій, культури, підтримують розвиток етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України, створюють умови для розвитку народної творчості, задоволення культурних потреб і організації відпочинку населення.

Значна увага клубними закладами приділяється збереженню національної культурної спадщини, відродженню та популяризації традиційної народної культури, естетичному вихованню дітей та молоді, організації дозвілля. Культурно-дозвілєві заходи, що проходять безпосередньо в клубних закладах, сприяють організації і впровадженню програм розвитку для дітей і молоді. Наповнюючись освітянськими, виховними, національно-патріотичними ідеями, ці заходи сприяють регуляції поведінки і інтеграції молоді в соціальні структури суспільства та внутрішній розвиток особистості.

Соціально-культурні зміни в суспільстві охоплюють різні верстви населення і мають свій вплив на культурний та духовний розвиток особистості й суспільства в цілому.

В умовах глобалізації гостро постає питання вивчення, збереження та впровадження традицій нашого народу, виховання дітей та молоді на їх кращих зразках. Адаптація національної культурної спадщини до нових умов співіснування – складний процес, який потребує глибокого осмислення та наукового вивчення. Проте з упевненістю можна стверджувати, що українське суспільство, як і будь-яке інше, зацікавлене у власному відтворенні у наступних поколіннях. Тому процес соціалізації української молоді, її включення у культурний контекст держави, народу забезпечує як відтворення національних традицій, так можливість і здатність молоді пристосовуватись до змін та ініціювати ці зміни у мінливих умовах сьогодення.

Форпостами у вирішенні цих питань є саме клубні заклади. А стратегічною місією останніх є ефективне функціонування заради громади, збереження та примноження національних культурних надбавь заради майбутнього.

В Україні на сьогодні функціонують майже 42 тисячі закладів культури, з них у сільській місцевості – понад 22 тисяч. Мережа клубних закладів функціонує відповідно до затверджених нормативів забезпечення населення України клубними закладами (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 листопада 1998 р. № 1775 «Про нормативне забезпечення населення клубними закладами») є найбільшою в системі Міністерства культури України і має універсально-комплексний характер діяльності.

У сільській місцевості клубні заклади є основними осередками культурного життя та базами для розвитку творчого потенціалу місцевих громад (через аматорські мистецькі гуртки, клуби музичної культури, фольклору, кіно, книжки, технічної творчості, жінок, молоді, пенсіонерів тощо). Отже, пріоритетна роль у відродженні української культури, залученні широких верств населення до надбавь народного мистецтва, самобутніх фольклорних традицій належить клубним закладам.

Крім того, майже усі клубні заклади перебувають у комунальній власності та є основними осередками, що пропонують культурні послуги у сільській місцевості, в районних центрах та невеликих містах України – в тих місцевостях, де відсутня альтернатива отримання культурних послуг з інших джерел.

Вагомим аргументом для збереження і розвитку клубних закладів є відсутність альтернативи для сільського населення і жителів невеликих міст у задоволенні їх соціально-культурних потреб.

Разом з тим, з огляду на нерозвиненість менеджерської культури, що дозволить діяти сучасним закладам культури, у тому числі, клубним закладам, більш гнучко у вирішенні соціальних потреб громади, розширенні кіл аудиторії, ефективного використання наявних та залучення додаткових ресурсів тощо, постає завдання щодо перегляду функцій цих закладів та їх модернізації.

Оскільки в Україні дотепер домінують застарілі практики, типові для так званої «командної економіки», питання подальшого реформування закладів культури України, зокрема і клубних закладів, не втратило своєї актуальності, а навпаки стало одним із важливих завдань держави з огляду на необхідність демократизації сектору культури.

На початок 2015 року кількість клубних закладів складала 18 452 тис., зокрема, у сільській місцевості – 16 395 тис., у міських поселеннях – 2057.

У клубних закладах нині діє понад 106 тис. клубних формувань (любительські об'єднання, клуби за інтересами, колективи самодіяльної художньої творчості, у тому числі оркестрові та інструментальні, вокально-хорові, хореографічні, пісні і танцю, театральні, кінофотостудії, дискотеки, фізкультурно-оздоровчі, курси, інші), в роботі яких беруть участь понад 1,3 млн. учасників (1 344 тис.), з них – до 600 тис. дітей.

Структурну основу клубних закладів складають колективи художньої самодіяльності, у тому числі зі званням «народний» та «зразковий». Серед керівників народних, зразкових аматорських художніх колективів працюють високопрофесійні спеціалісти. Тільки в Харківській області у 2013-2014 роках у 15-ти районах і 4-х містах при клубних закладах працювало з почесним званням 65 аматорських творчих колективів різних жанрів, з них «народних» – 50, «зразкових» – 15. Це говорить про затребуваність клубних закладів і високий рівень аматорського мистецтва художніх колективів, які працюють на базі саме клубних закладів, у тому числі й у сільській місцевості. Відтак, не можна допустити їх руйнування і нищення.

Зрозуміло, що акцентування на удосконаленні професійної майстерності фахівців клубних закладів, методичному та репертуарному забезпеченні є актуальним і вкрай необхідним. Саме на цьому варто зосереджувати увагу у майбутньому, зокрема, створити і затвердити на державному рівні *Типове положення про методичні служби*

клубних закладів системи Міністерства культури України та Типове положення про клубний заклад. Варте обговорення питання про створення мережі приватних клубів. Важливим напрямом роботи має бути надання систематичної методичної допомоги керівникам фольклорних колективів у формуванні репертуару, для роботи з фондovими матеріалами, роботи з організації, збору та систематизації фольклорних записів.

Робота працівників клубних закладів має бути спрямована на вивчення й задоволення культурних запитів та духовних потреб населення, розвитку любителства та розширення художньо-естетичного виховання громадян. Свої інтереси на основі вільного вибору видів занять та добровільності членства громадян задовольняють часто у діяльності 18452 тис. клубних закладів та 106 378 тис. любительських об'єднань, найкращі з яких беруть участь у міжнародних та всеукраїнських фестивалях, конкурсах тощо.

Обласні та всеукраїнські огляди-конкурси на кращий сільський, районний чи міський клубний заклад, організовані Міністерством культури України та Обласними центрами народної творчості (ОЦНТ), дають можливість не тільки віднайти нові форми і методи культурного обслуговування міст та селищ, а й звернути увагу керівників, громадськості на проблеми фінансування закладів культури, залучення ширшого кола населення, особливо творчої інтелігенції, до участі у діяльності культурно-освітніх установ та аматорських колективів. Ці заходи демонструють вагомий культурно-мистецькі здобутки міських та селищних будинків культури, виявляють зростання їх ролі в житті місцевих громад та афішують вагомий виховний вплив на формування активної громадянської позиції жителів різних регіонів України.

Позитивний вплив на подальшу роботу районних та міських клубних закладів мають обласні наради директорів РБК, МБК, СБК з питань, зокрема, про організацію роботи клубних закладів по виконанню нормативно-правових документів за участю спеціалістів управлінь культури обласних адміністрацій та ОЦНТ. З метою надання консультацій, методичних порад та практичної допомоги районним та сільським клубним закладам методистами відділів науково-методичної роботи ОЦНТ здійснюються виїзди на місця.

Необхідною ланкою методичної роботи є підготовка та видання фахівцями Центрив методичних матеріалів для закладів культури – методичних розробок, рекомендацій та доповідей, матеріалів з досвіду роботи творчих колективів та закладів культури, збірок нот, буклетів фестивалів і конкурсів тощо. Зокрема, клубні установи областей мають створювати і вести «Календар знаменних і пам'ятних дат, державних, релігійних, народних та професійних свят на поточний рік», випускати аналітично-інформаційний вісник «Підсумки діяльності клубних установ у попередньому році», методичні рекомендації, збірники сценаріїв, збірники рекомендованих п'єс для аматорських колективів, матеріали з досвіду роботи народних аматорських фольклорних ансамблів, народних аматорських ансамблів бального танцю, народного аматорського фольклорно-етнографічного колективу, з досвіду роботи народної аматорської циркової студії, з досвіду роботи народного аматорського ансамблю народної музики тощо.

Для удосконалення роботи клубних закладів, на наш погляд, актуальним є розгляд питання щодо створення і виконання окремої Стратегії або Програми розвитку клубної сфери України, мета якої – удосконалення роботи мережі клубних закладів, а відповідно – зміцнення їх кадрового потенціалу, оновлення технічної бази, удосконалення культурно-дозвілсової діяльності та збереження, відродження і популяризація кращих зразків національних культурних надбавь.

Стратегічна місія – ефективне функціонування клубних закладів заради громади, збереження та примноження національних культурних надбавь заради майбутнього.

Обрання оптимістичного сценарію розвитку клубної сфери має передбачати гармонізацію співіснування успадкованих національних традицій та сучасних інноваційних культурних індустрій, що можливе за умови збереження та розвитку інфраструктури закладів культурно-дозвілєвого обслуговування населення регіонів України.

Отже, клубні заклади відіграють важливу роль не тільки у постановці та актуалізації проблем, а й безпосередньому їх вирішенні через громаду.

Актуальними залишаються питання щодо прийняття Закону України «Про національний культурний продукт» та ідейно пов'язаного з ним закону «Про меценатство», що дасть дієвий і сучасний набір інструментів захисту національного культурного простору, національної культури й ідентичності від негативних впливів глобалізації та комерціалізації, не ізолюючись водночас від широких контактів із світовою культурою; створення Національних центрів з промоції української культури за кордоном, а також Національної туристичної агенції, на нашу думку, забезпечить зростання іноземного культурного туризму в нашу країну; потрібна масштабна Державна програма формування національної ідентичності, її громадянських і культурних складників; потребує підтримки культура й ідентичність українців діаспори, для чого доцільно створити спеціальний державний орган з питань закордонного українства. Однак ці та інші питання мають вирішуватися безпосередньо на рівні Держави.